

+ Takuusäätiö

Raha-asiat puheeksi

Taina Rajanen 20.10.2022

Taloudellinen hyvinvointi

- Yksi ihmisen hyvinvoinnin osatekijä
- Kokonaisuus, jota ei määritä pelkät tulot
- Tarkoittaa eri ihmisille eri asioita
- Taloudellinen huonous linkittyy erityisesti **työllisyyteen, terveyteen, riippuvuuksiin sekä osallisuuteen**

Sadoilla tuhansilla suomalaisilla on rahavaikeuksia

- Tunnetaan syyllisyyttä ja niitä hävetään ja salataan
- Ei uskalleta puhua rahahuolista edes läheisille, pelätään leimatuksi tulemistä
- Häpeä omasta rahatilanteesta lamaannuttaa, eristää muista ja estää jopa avun hakemisen
- Oikeanlainen kohtaaminen vähentää häpeää ja edistää avun hakemista
- ”Häpeän vastavoima on empatia ja sen avulla ihmiset voivat auttaa toisiaan nousemaan häpeästä” (Sosiaalipsykologi Janne Viljamaa, Hirveä häpeä)

Talousvaikeuksien taustalla

- Rakenteelliset tekijät

- asumisen kalleus, talouden suhdanteet, työmarkkinatilanne, sosiaaliturvan riittämättömyys

- Arjen hallinta ja päätöksenteko vaikeutuneet

- Digitaalinen 24/7 avoinna oleva kulutusyhteiskunta
- Kuluttaminen, verkko-ostaminen, uudet maksutavat
 - raha ei ole enää näkyvää, kaiken saa velaksi
- Vakuudettomat luotot
 - helppo saada, markkinointi aggressiivista, luottoehdot kohtuuttomia

Yksilölliset riskit

- Tulojen riittämättömyys
- Muutokset elämäntilanteissa
 - Kuten kriisit, sairastaminen, sairastuminen
- Toisen puolesta velkaantuminen
 - taloudellinen hyväksikäyttö, -väkivalta
- Toimintakyvyn ja elämänhallinnan haasteet
 - Esim. riippuvuudet, sairaudet
- Tiedon puute
- Osaamattomuus raha-asioissa
- Motivaatio

Mihin ihminen voi itse vaikuttaa?

Toisen puolesta velkaantuminen

- Aikuisen lapsen taloudellinen tukeminen
 - Lähes poikkeuksetta lapsensa puolesta velkaantuu äiti
- Puolison riippuvuuden rahoittaminen
- Läheisen sairastuminen
 - Suhteen toinen osapuoli sairastuu, ja hänen hoitamiseensa otetaan lainaa
- Läheisen taloudellinen hyväksikäyttö
 - Raha on yksi alistamisen välineistä

<https://www.takuusaatio.fi/selviydy-veloistasi/laheinen-rahavaikeuksissa/tunnista-taloudellinen-hyvaksikaytto/>

Raha-asioiden hallintakyky

Perhe ja raha

- Opitut mallit
- Onko mallia ollenkaan?
- Velvollisuudet
- Hyväksikäyttö

Mieli ja raha

- Masennus
- Ahdistuneisuus
- ADHD
- Riippuvuudet
- Kognitiiviset kyvyt ja taidot

Digitaalisuus ja raha

- Konkreettisen rahan puute
- Helppous ja vaikeus

Rahankäyttötaidot periytyvät

- Lapsuudesta voi löytyä syitä sille, minkälainen rahankäyttäjä on aikuisena
- Miten omat vanhemmat ovat rahankäyttöön suhtautuneet, miten lapset otettiin perheen raha-asioissa mukaan?
- Meillä jokaisella on oma rahatarinamme

Totuttuja tapoja on vaikea muuttaa

- Tavat ja tottumukset vaikuttavat myös rahankäyttöömme
- Rahankäyttötapojen muuttamista voi verrata muihin elintapamuutoksiin (esim. liikunnan aloittaminen, ruokatottumukset)
- Alkuun pääseminen ja muutoksen ylläpitäminen vaikeaa

Rahatarina

- Millainen on ensimmäinen rahaan liittyvä muistosi?
- Milloin käytit ensimmäisen kerran rahaa? Mitä tunteita se sinussa herätti?
- Puhuttiinko lapsuudessasi rahasta? Kuka puhui ja missä tilanteissa?
- Milloin aloit käyttää rahaa itsenäiseen elämään?
- Mitä rahaan liittyviä sanontoja muistat?

Arjen raha-asioiden hallinta

Teoriassa helppoa

- Raha-asioiden suunnittelua ja seuranta (budjetointi)
- Oman kulutuksen tarkastelua
- Varautumista
- Harkittua lainan ottoa ja osamaksusopimuksia

Mutta käytännössä

- Raha-asiat ovat monimutkaisia
- Arjen ongelmat heikentävät toimintakykyä
- Heikentynyt usko omaan kykyihin sekä tulevaisuuteen
- Häpeä, neuvottomuus
- Eriarvoisuus

Arjen raha-asioiden hallinta on veloista selviytymisen edellytys

Välineitä rahankäytön seuraamisen ja suunnittelun tueksi

- **Penno.fi** - ilmainen palvelu tulojen ja menojen seurantaan
 - Arjen menot tulevat näkyviksi ja on helpompi hahmottaa, mistä rahat tulevat ja minne ne menevät
 - <https://www.takuusaatio.fi/palvelut-ja-materiaalit/penno/>
- **Penno-vihko** (suomi, ruotsi, englanti)
 - Työkirjan voi tulostaa tai tilata Takuusäätiön nettisivulta
 - <https://www.takuusaatio.fi/palvelut-ja-materiaalit/materiaalit/>

Budjettilaskuri

Arkimenot

Ruoka €/kk

Puhelin ja netti €/kk

Kodinkoneet, huonekalut ym. kodin
kestohyödykkeet €/kk

Paperit, pesuaineet ym. kodin
kertakäyttöiset hyödykkeet €/kk

Vaatteet, kengät ja laukut ym. €/kk

Henkilökohtainen hygienia €/kk

Lääkärikäynnit, lääkkeet ja
terveydenhoito €/kk

Vapaa-aika ja harrastukset €/kk

 Lisää uusi meno

Liikkuminen

Julkinen liikenne €/kk

Oma auto €/kk

Liikennevakuutus €/kk

Polkupyörä ja varusteet €/kk

 Lisää uusi meno

Asuminen

Vuokra tai vastike €/kk

Sähkö ja vesi €/kk

Kotivakuutus €/kk

 Lisää uusi meno

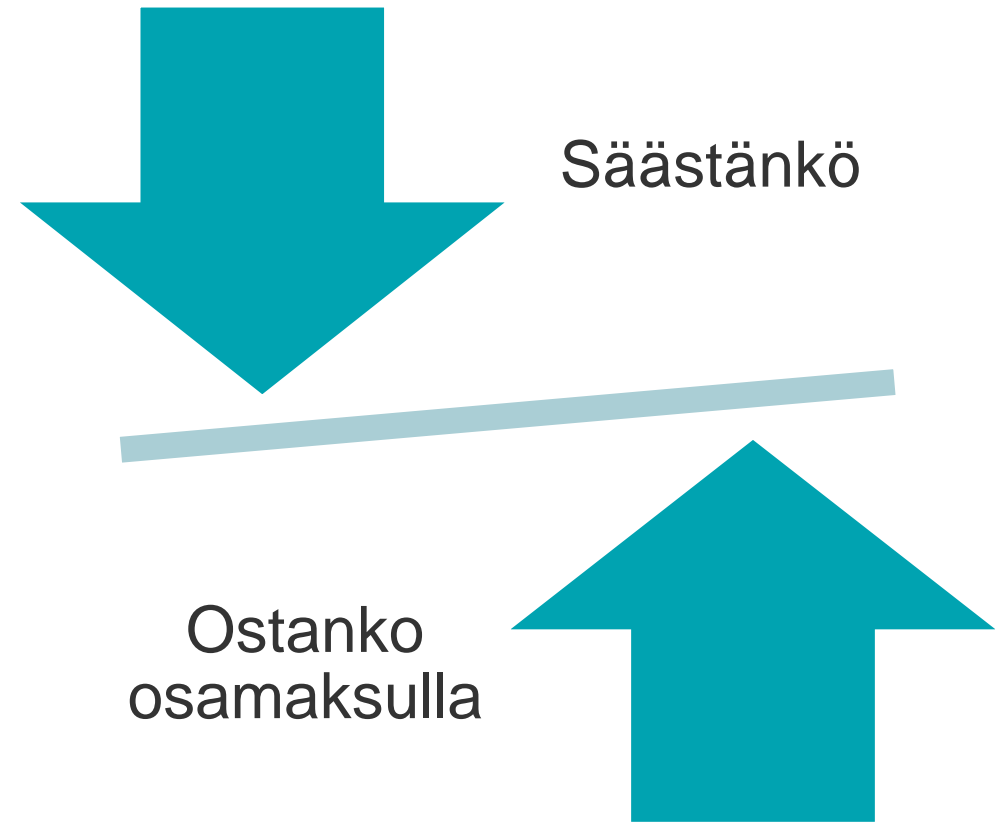
 Tulosta budjetti

 Lataa budjetti Excelinä

Varautuminen yllättäviin menoihin

- Onko varautuminen / säästäminen mahdollista vain hyvin toimeen tuleville?
- Pienikin vararahasto auttaa silloin, kun elämä yllättää
- Esim. lääkekatto
 - vuosiomavastuu 592,16 €

Voiko veloista selviytyä?

- Vaikeasta velkatilanteestakin on mahdollista selviytyä
- Ratkaisujen löytymiseen kuluu aikaa
- Oma aktiivisuus ja jaksaminen ovat ratkaisevia
- Velkaantumisen syyt täytyy olla hallinnassa
- Arjen raha-asioiden hallinta on veloista selviytymisen edellytys
- Tietoa ja opastusta, kun rahat eivät riitä kaikkien laskujen ja velkojen maksuun:
 - <https://www.takuusaatio.fi/selviydy-veloistasi/>

Autamme ihmisiä ottamaan oman talouden haltuun.

Takuusäätiö on valtakunnallinen sosiaalialan järjestö. Tuemme ihmisten itsenäistä selviytymistä arjen raha-asioissa ja velkojen hoidossa. Palvelumme ovat maksuttomia.

Lue lisää

Kysy rahasta -chat suljettu >

Takuusäätiö

Palvelut kotitalouksille

- puhelin- ja chat neuvontaa
- pienlainoja tarpeellisiin hankintoihin
- apua velkakierteiden katkaisemiseen (takaus järjestelylainaan)
- verkkokursseja
- materiaaleja ja välineitä raha-asioiden hallintaan

Tukea sote-ammattilaisten asiakastyöhön

- talousaiheiset koulutukset, tilaisuudet ja työpajat
- verkkokursseja
- materiaaleja ja välineitä
- yhteiskehittämistä

Takuusäätiön pienlaina

- Kertaluonteiseen menoon tai hankintaan, joka tulee maksetuksi tällä lainalla kerralla ja kokonaisuudessaan
- Pienituloisille, jotka eivät saa kohtuuhintaista lainaa luottomarkkinoilta (pienet tulot, maksuhäiriömerkintä)
- **Ei voi saada velkojen maksuun/velkaongelmien ratkaisemiseen**
 - poikkeustapauksissa sillä voidaan maksaa jokin lasku tai pieni velka, jos se esimerkiksi estää alkavan velkakierteen

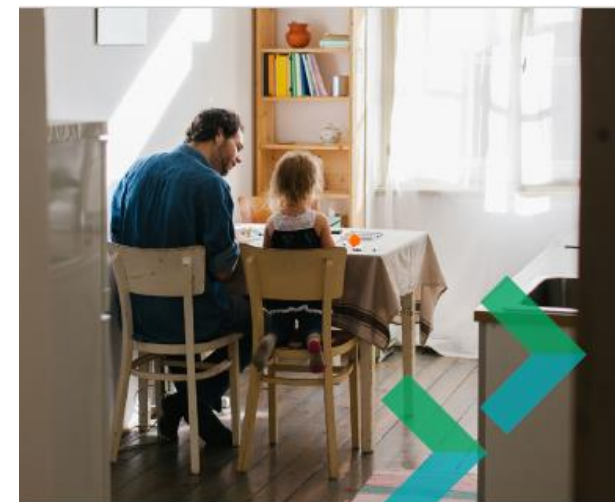
Pienlainan ehdot – tutustu huolellisesti!

<https://www.takuusaatio.fi/palvelumme/takuusaation-pienlaina>

Pienlaina

- Lainamäärä voi olla 200 – 2 000 euroa
- Takaisinmaksuaika on enintään kaksi vuotta
- Kuukausierä lasketaan maksukyvyn mukaan
- Lainan kokonaiskorko on 4,00% (ei muita kuluja)
 - esim. laina 1000€, maksuaika 1,5v., lyhennyserä 57/kk → 1032€
- Lisätietoja
 - Velkalinja, chat
 - <https://www.takuusaatio.fi/palvelumme/takuusaation-pienlaina>

Kodinkoneet, huonekalut, takuuvuokra, auton korjaus, silmälasit
hammashoito, syntymäpäivä-, rippijuhlat, lomamatka, työllisyyden
tukeminen

Painavatko raha-asiat mieltäsi?

Maksutonta neuvontaa puhelimesta
ja chatissa.

Velkalinja
puh. 0800 9 8009

Kysy rahasta -chat
[takuusaatio.fi](https://www.takuusaatio.fi)

Pienlaina käytännössä

- Haetaan sähköisesti: <https://palvelu.takuusaatio.fi/>
- Jos verkkopalvelussa asiointi ei ole mahdollista: pienlaina@takuusaatio.fi
- Tarkka tilannearvio ennen lainapäätöstä
 - **Laina myönnetään**
 - As. tekee hankinnan ja aloittaa lainan maksun
 - Säätiö laskuttaa lainaa kuukausittain ja valvoo takaisinmaksua
 - **Lainaa ei myönnetä**
 - As. saa neuvoja tilanteeseensa
- **28% hakijoista saa lainan** (yl. hylkysyyt: ylivelkatilanne, maksukyvyn puute)

Pienlainan ehdot – tutustu huolellisesti!

<https://www.takuusaatio.fi/palvelumme/takuusaation-pienlaina>

Mistä apua

Velkalinja-puhelin

- arkisin kello 10-14
puh. 0800 9 8009

Kysy rahasta –chat

- ma-to klo 12.30-15 ja
ke klo 17-19
- www.takuusaatio.fi

- Seurakuntien diakonia
- Järjestöt
- [Talous- ja velkaneuvonta](#)
- [Ulosottolaitos](#)
- [Talousneuvolat](#)
- Nuorten ohjaamot
- Kuntien sosiaalityö
- Kela

Kiitos!

Taina Rajanen

taina.rajanen@takuusaatio.fi

takuusaatio.fi

[@takuusaatio](https://twitter.com/takuusaatio)

facebook.com/takuusaatio

